

اجتماعی
دوشنبه ۱۳ آذر ۱۴۰۲ • شماره ۸۶۲۰

اخبار

بهبود نرخ باروری

ایرنا- محمدجواد محمودی، رئیس مؤسسه تحقیقات جمعیت کشور گفت: پس از اجرای قانون جوانی جمعیت نه تنها شاخص باروری عمومی از سال ۱۴۰۱ ۷ سال کاهش، اکنون ثابت مانده است. وی افزود: در نقد و بررسی سیاست‌های جمعیتی، مهم‌ترین اصل، تکیه بر داده‌های معتبر و تحلیل‌های علمی است زیرا رعایت نکردن اصول حرفه‌ای و ارائه تحلیل‌های جهت‌دار، ولو غیر عمدی، می‌تواند از جهات مختلفی آسیب‌زا باشد. محمودی با اشاره به انواع مشوق‌های فرزندآوری در کشورهای مختلف جهان، تأکید کرد: درخصوص مشوق‌های فرزندآوری در کشورهای مختلف جهان و ایران برای برون‌رفت از چالش‌های جمعیتی پیش رو، گام بلندی برای حمایت از خانواده، حمایت مادی و معنوی از مادران و ایجاد مشوق‌های فرزندآوری برداشته شده است.

رصد مشکلات زنان در دستگاه‌های اجرایی ایران- زهرا بهروزآذر، معاون رئیس‌جمهور در امور زنان و خانواده به مسائل رفاهی و حقوقی زنان داخل دستگاه‌ها همچون حق عائله‌مندی و امتیازات رفاهی اشاره کرد و خواستار رصد و پایش مشکلات زنان و خانواده‌ها در دستگاه‌های مختلف اجرایی شد. وی با تأکید بر نقش مهم هر دستگاه برای جبران کمبودها و نقص‌های موجود افزود: زنان نیمی از سرمایه فکری و تخصصی کشور هستند و باید از ظرفیت‌های آنان در سطوح مختلف استفاده کنیم. بهروزآذر با اشاره به لزوم پیگیری انتصابات زنان در دولت گفت: مشاوران باید سفیران تغییر باشند و تلاش کنند تا حس تبعیض در جامعه ایجاد نشود و اگر در موارد اندکی به چشم می‌خورد، کاهش باید و رفع شود. همچنین زنان خدمات‌گیرنده شامل تمامی زنانی هستند که از خدمات دستگاه‌های اجرایی، سازمان‌ها و نهادهای عمومی یا دولتی بهره‌مند می‌شوند. این گروه معمولاً طیف گسترده‌ای از افراد با نیازها و مشکلات متنوع را دربرمی‌گیرد و توجه به آنها برای تحقق عدالت اجتماعی و برابری اهمیت ویژه‌ای دارد.

تغییری در مصوبه کنکور ایجاد نشده است

ایسنا- محسن زاری، رئیس مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش با بیان اینکه در حال حاضر تکلیف وزارت آموزش و پرورش تولید سوابق تحصیلی برای دانش‌آموزان است، گفت: برای پایه یازدهم ۲۰ درصد و برای پایه دوازدهم تأثیر ۴۰ درصدی امتحانات نهایی در کنکور قطعی است. لذا دانش‌آموزان با اطمینان خاطر بداندند هیچ تغییری در تصمیم امسال گرفته نشده و تمام فرآیندهای آزمون نهایی در خود آموزش و پرورش اتفاق می‌افتد.

درباره برنامه‌های وزارت آموزش و پرورش برای افزایش میانگین معدل دانش‌آموزان در امتحانات نهایی باید برنامه منسجمی درنظر گرفته شود؛ ابتدای سال بخشنامه‌ای مبنیی بر تحلیل نتایج امتحانات سال گذشته در نظر گرفته شد تا برنامه‌ریزی‌های امسال براساس آن انجام شود و نشان دهد دانش‌آموزان در چه دروسی ضعیف و در چه موضوعاتی اشکال داشتند تا در جهت رفع آن قدم برداشته. همچنین بر لزوم توانمندسازی همکاران و تقویت دانش‌آموزان بر موضوعات درسی باید تمرکز شود.

ورود دو تراموا به خط بی‌آرتی تهران

ایران- مهدی علیزاده، مدیرعامل شرکت واحد اتوبوسرانی شهر تهران گفت: دو دستگاه تراموا به گمرک رسیده و اقدامات اداری و تأیید استاندار در حال انجام است، پس از آن تست تراموا و اتوبوس‌های جدید انجام خواهد شد. در حال حاضر تعداد اتوبوس‌های شافل روزانه تهران بیش از ۳۰۰ هزار و ۲۰۰ دستگاه است، مجموع اتوبوس‌های فعال پایتخت نیز سه هزار و ۲۰۰ دستگاه است. وی افزود: اتوبوس‌های برقی اگر با مشکل روبه‌رو نشوند و استاندارد ایراد جدیدی نگیرد تا آخر هفته به تهران می‌رسانند و ۷۸ دستگاه نیز تا پایان همین هفته وارد گمرک می‌شود. همچنین دو دستگاه تراموا نیز به گمرک رسیده و اقدامات اداری و تأیید استاندار در حال انجام است، پس از آن تست تراموا و اتوبوس‌ها انجام خواهد شد و دو تراموای وارداتی در خط یک بی‌آرتی فعال خواهند شد. اتوبوس‌های چینی وارداتی تا پایان امسال به ۵۰۰ دستگاه می‌رسد اما آنچه تاکنون عملیاتی شده، نزدیک ۱۰۰ دستگاه است.

تکنولوژی‌های جدید

برای آموزش بهتر دانش‌آموزان استثنایی

ایران- با برگزاری مراسم روز جهانی معلولان در برج میلاد، بر اهمیت آموزش و پرورش کودکان و نوجوانان دارای معلولیت تأکید شد.

در این مراسم سالار قاسمی، رئیس آموزش و پرورش استثنایی با بیان اینکه جامعه باید بیش از گذشته به آموزش کودکان استثنایی توجه کند، گفت: آموزش و پرورش استثنایی در دوره جدید در صدر مسائل آموزش و پرورش قرار گرفته و حتی ساخت مدارس استثنایی هم نسبت به ساخت مدارس عادی اولویت پیدا کرده است. وی گفت: وزارت آموزش و پرورش توجه به دانش‌آموزان دارای نیازهای ویژه را در صدر و اولویت برنامه‌های خود قرار داده است. قاسمی به موضوع آموزش به کمک هوش مصنوعی هم اشاره کرد و گفت: تکنولوژی‌های جدید متناسب با نیازها و شرایط دانش‌آموزان استثنایی باید برای آموزش بهتر این دسته از دانش‌آموزان در اختیار معلمان و خانواده‌هایشان قرار گیرد، البته تکنولوژی‌های نوین آموزشی نمی‌تواند جای معلم را بگیرد اما در آموزش مؤثر خواهد بود.

افراد معلول جدا از جامعه نیستند

سهیل معینی مدیر عامل انجمن باور و مدیر شبکه ملی تشکل‌های نابینایان یکی از افرادی است که از همان روزهای نخستین نگارش و تصویب قوانین حمایتی افراد دارای معلولیت نقش بسزایی داشته. او معتقد است «قرار نبوده همه مشکلات یک اقلیت اجتماعی از طریق تصویب قوانین حل شود و اصولاً بضاعت قانون هم این نیست.» معینی در پاسخ به اینکه چرا در تمام این سال‌ها وضعیت افراد معلول در جامعه رو به بهبودی نرفته است به بررسی شرایط اجتماعی جامعه می‌پردازد و می‌گوید: «واقعیت این است که در دهه اخیر و مقارن شدن این دهه با قانون حمایت از حقوق معلولان ما شاهد تشدید فشارهای تحریمی و کاهش رشد اقتصادی کشور و به تبع آن تأثیرات سوء روابط بین‌الملل ایران بر کل زندگی اقلیت‌های اجتماعی بوده‌ایم یعنی فقط معلولان نیستند که تحت فشار قرار گرفته‌اند؛ در این اوضاع اجتماعی افراد معلول هم یافته جدا یافته نیستند و به عنوان یک گروه پرمشکل جامعه، سطح رفاه زندگی شان کاهش پیدا کرده بنابراین در این دهه شاهد افت زندگی از جمله برای معلولان بوده‌ایم و نباید تصور کنیم که فقط مشکل معلولان است که حل نشده باقی مانده است. به همین دلیل است که صدای سازمان‌های مردم نهاد گروه‌های دارای معلولیت هم کمتر به جایی رسیده چون تبعیض فقط معطوف به زندگی افراد معلول نبوده است. وقتی تبعیض در جامعه‌ای پر رنگ می‌شود صدای افراد معلول کمتر شنیده می‌شود و مشکلات این افراد جذابیت خود را برای افکار عمومی و رسانه‌ها از دست می‌دهد و تجمع‌های پی در پی گروه‌هایی مثل کمپین‌های حمایتی از این افراد بیشتر مورد توجه رسانه‌های برون مرزی قرار می‌گیرد و اثر چندانی در داخل ندارد.»

قانونی بدون منابع مالی

شکی نیست که معلولیت هزینه‌هایی را به زندگی افراد تحمیل می‌کند؛ هزینه‌هایی که مستمری‌های سازمان‌های حمایتی مثل بهزیستی از پس تأمین آن بر نمی‌آیند برای همین بود که در زمان اصلاح قانون برای تضمین حداقل معیشت افراد معلول ماده ۲۷ در قانون حمایت از حقوق معلولان که در سال ۱۳۹۶ به تصویب رسید، گنجانده شد و دولت را موظف به پرداخت کمک‌هزینه معیشتی برابر با حداقل دستمزد به افراد دارای معلولیت شدید و بسیار شدید فاقد شغل کرد. اما به گفته سید جواد حسینی رئیس سازمان بهزیستی کشور، این سازمان برای اجرای همین ماده نیازمند اعتباری معادل ۴۳ هزار میلیارد تومان است، در حالی که تنها ۳۵۰۰ میلیارد تومان برای آن در نظر گرفته شده است. در همین رابطه معینی هم فقدان منابع مالی برای اجرای قانون را بزرگ‌ترین مشکل اجرای آن ذکر می‌کند.

وی می‌گوید: «بودجه‌ای که سال جاری برای سازمان بهزیستی پیش‌بینی کرده بودند ۱۵۰ همت بود که خیلی بیشتر از این برای اجرای احکام قانون مورد نیاز است و متأسفانه فاصله زیادی بین بودجه اختصاص داده شده و بودجه مورد نیاز وجود دارد.» وی آیا این تفاوت رقم بودجه به معنای این است که باز هم بخش عظیمی از مطالبات افراد دارای معلولیت قرار است بدون پاسخ بماند؟ مدیر عامل انجمن باور در پاسخ به این سؤال از ضرورت تغییر نگاه دولت به مسائل اجتماعی سخن می‌گوید: «راه حل این است که نگاه کلان و اولویت‌های دولت نسبت به مسائل اجتماعی تغییر پیدا کند تا منابع مالی به بخش حمایت‌های اجتماعی اختصاص پیدا کند.» این فعال مدنی یکی از راه‌حل‌ها را حذف نیاز از دهک‌های برخوردار جامعه مطرح می‌کند: «دولت با حذف یارانه‌های دهک‌های برخوردار جامعه و سایر مدیریت‌ها در

تخصیص منابع می‌تواند منابع مالی را به گونه‌ای مدیریت کند که حداقل گروه‌های پرمشکلی مثل افراد دارای معلولیت در این شرایط بتوانند بخشی از نیازهایشان را تأمین کنند.»

کمیته نظارت به وظایف خود عمل کند

ماده ۳۱ قانون حمایت از معلولان برای نظارت عالیه بر اجرای مصاد مختلف این قانون کمیته هماهنگی و نظارت بر اجرای این قانون را پیش‌بینی کرده بود که در زیرمجموعه شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی تشکیل شود و هر ساله گزارش خود را از طریق دولت به مجلس ارائه کند. کمیته‌ای که به گفته معینی نتوانسته به وظایف خود به درستی عمل کند. او می‌گوید: «از بحث جدی منابع مالی که بگذریم، بحث دیگر این است که کمیته نظارت بر اجرای قانون باوجود مسئولیت خطیری که دارد نتوانسته به وظایف خود به درستی عمل کند. حقیقت هم دولت باید تمام دستگاه‌های اجرایی را برای اجرای قانون سازماندهی کند و هم مجلس لازم را تأمین نمی‌کند. نظارتی خود عمل کند یعنی اینقدر مسائل مختلف در مجلس مطرح می‌شود که عملاً معلولان کمتر دیده می‌شوند. در

عکس:ابوالفضل نسایی/ایران

«ایران» اهمیت اجرای قانون حمایت از حقوق معلولان را بررسی می کند

صدای جمعیت خاموش

گزارش

سبمه افشین فر/ خبرنگار. ۲۰۰ سال از تصویب «قانون جامع حمایت از حقوق معلولان» می‌گذرد، قانونی که در روزهای تصویب قرار بود نویدبخش زندگی بهتر برای بزرگ‌ترین اقلیت اجتماعی جامعه یا همان افراد دارای معلولیت باشد اما هر چه روزهای بیشتری گذشت امید رنگ باخت و پای قانون در اجرا لنگ می‌زد، برای همین فعالان این حوزه و تشکل‌های مردم نهاد افراد دارای معلولیت پیشنهاد اصلاح آن را مطرح کردند، قانون سال ۱۳۹۶ مورد بازبینی قرار گرفت و به قانون «حمایت از حقوق معلولان» تغییر نام داد. یک سری از مواد آن مورد بازنگری قرار گرفت و مواد جدیدی به آن افزوده شد به طوری که قانون جامع ۱۶ ماده‌ای تبدیل به قانونی با ۲۴ ماده و گلی تبصره شد. همه گمان می‌کردند شاید اندکی از مشکلات افرادی که با معلولیت دست به گریبان هستند، حل شود اما انگار قانون راهگشا نبود. بر اساس آمارهای سازمان بهزیستی کشور حدود ۱۴ میلیون نفر معلول در کشور زندگی می‌کنند. از این تعداد یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفر آنها تحت پوشش سازمان بهزیستی هستند که با مشکلات گوناگونی در زمینه‌های معیشت، تحصیل، اشتغال، ازدواج و… دست و پنجه نرم می‌کنند. آنها خواهان فرصت‌هایی برابر در تمامی زمینه‌های حقوق شهروندی هستند برای همین است که هزار گاهی با برگزاری حرکت‌هایی جمعی سعی در رساندن صدای خاموش خود به رسانه‌ها و مسئولان دارند. اما چرا با گذشت این همه سال و با توجه به اینکه کشورمان جزو کشورهای پیشگام در زمینه پیوستن به کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت بوده است همچنان افراد دارای معلولیت و نیازهایشان در جامعه دیده نمی‌شوند؟

حالی که بخشی از مشکلات از طریق سازماندهی تمام دستگاه‌های اجرایی و انجام ماهوسی مأموریت کمیته نظارت بهبود پیدا می‌کند. اگر تبعیض‌هایی که اتفاق می‌افتد ارتباطی با بودجه هم ندارد بلکه به خاطر نوع نگاه مدیران و عدم پاسخگویی آنها به نهادهای بالاتر و عدم گزارش‌گیری دولت از دستگاه‌های اجرایی است. در حالی که نیاز داریم حقوق افراد معلول در سیاست‌گذاری‌های کشور به طور جدی مورد پیگیری و نظارت قرار گیرد.

سازمانی فرجه با مأموریت‌هایی زیاد

مدتهاست فعلان اجتماعی معتقدند سازمان بهزیستی تبدیل به سازمانی با مأموریت‌های زیاد شده و عملاً توانایی رسیدگی به تمامی این مأموریت‌ها را در حوزه‌های مختلف اجتماعی ندارد. در همین زمینه مدیرعامل انجمن باور معتقد است: «بهزیستی، سازمانی است با مأموریت‌های بسیار که گفنه مأموریت‌های حمایتی‌اش خیلی قوی‌تر از مأموریت‌های توانبخشی است و توانمندسازی است و چون نگاهی برای توانمندسازی وجود ندارد عملاً این بخش به حاشیه رفته است و همه تحصن‌هایی هم که اتفاق می‌افتد حول این موضوع است که «بهزیستی ماده ۲۷ را اجرا کن»

کنیم در این صورت سازمان‌هایی مثل بهزیستی به مأموریت‌های اصلی خود که توانمندسازی است برمی‌گردند و هماهنگی همه دستگاه‌های متولی قانون هم به قوی بودن کمیته نظارت بر اجرای قانون معطوف است تا شاهد تحول در کشور باشیم.»

نگاه سلیقه‌ای در اجرای قانون

کارمان عاروان مدیر شبکه ملی تشکل‌های مردم نهاد معلولان جسمی و حرکتی و مدیر عامل جامعه معلولان ایران نیز با تأکید بر اینکه جزو کشورهای پیشرو در زمینه حقوق معلولان هستیم اما همواره از یک عقب‌ماندگی رنج می‌بریم، می‌گوید: «بیش از ۴۰ درصد افراد دارای معلولیت بیکارند یا در شغل‌های ناپایدار به کار مشغولند همچنین بیش از ۵۰ درصد این افراد موفق به ازدواج نشده‌اند.»

وی نگاه سلیقه‌ای برخی مدیران به قانون حمایت از حقوق معلولان و تغییرهای پی در پی مدیران میانی را از مهم‌ترین دلایل معطل ماندن حقوق این گروه از افراد جامعه ارزیابی می‌کند: «متأسفانه چون قانون ضمانت اجرایی دقیقی ندارد با نگاه‌های سلیقه‌ای در حوزه قانون روبه‌رو هستیم، برخی مدیران یا اطلاعاتی از قانون ندارند یا زیر بار اجرای آن نمی‌روند مثلاً یک دستگاه، بازنشستگی پیش از موعد معلولان را اجرا می‌کند و دستگاه دیگر لزومی بر اجرای آن نمی‌بیند؛ در حالی که وقتی قانون وجود دارد یعنی تکلیف قانونی هست اما نهادهای نظارتی به صورت دقیق به این مسائل ورود نمی‌کنند. اگر برخی مدیران در صورت استنفاف از اجرای قانون برکنار شوند همان طور که در ماده واحده قانون حمایت مطرح شده جلوی بسیاری از حرکت‌های سلیقه‌ای گرفته می‌شود. مسأله بعدی تغییر مدیریت‌های بی‌در پی در کشور است. همه مدیران حتی مدیران میانی مرتب تغییر می‌کنند و مدیران جدید بی‌اطلاع هستند. بنابراین نیازمندیم که مدام موارد را برای آنها بیان کنیم و همین بی‌اطلاعی یکی از دلایل عدم اجرای قوانین معلولان در کشور است.»

هزینه گزاف لوازم توانبخشی

مدیر عامل جامعه معلولان ایران با اشاره به اینکه لوازم توانبخشی مشمول بیمه نمی‌شود و امروز هزینه‌های زیادی را به افراد معلول تحمیل می‌کند، می‌گوید: «لوازم توانبخشی قیمت‌های سرسام‌آوری دارند و بیمه هم نیستند. هزینه دست و پای مصنوعی بیش از ۷۰ میلیون تومان، کفش بریس ۲۰ میلیون تومان و ویلچر بالای ۶ میلیون تومان است. در صورتی که فرد گرفتار زخم بستر شود باید حدود ۷۰ میلیون تومان هزینه کند و بهزیستی تنها دو میلیون تومان را پرداخت می‌کند. این رقم‌ها را کنار حداقل مستمری این افراد قرار دهید تا به رنج زندگی با معلولیت پی ببرید.»

او معتقد است: «حوزه معلولان حوزه مشخصی نیست که بگوییم اگر این را درست کردیم همه چیز درست می‌شود همه مواد قانون همزمان و با برنامه‌ای مشخص باید جلو برود. باید سیاست‌گذاری‌هایی مبتنی بر زمان‌بندی داشته باشیم البته باید بودجه هم برای اجرا اختصاص داده شود و این نگاه که افراد معلول در جامعه فقط مصرف‌کننده هستند تغییر کند. البته باید برای این حوزه شاخص‌هایی تعیین کنیم تا همان طور که این افراد در مسابقات ورزشی می‌درخشند در همه حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی در جامعه مفید باشند. عاروان با تأکید بر ضرورت فرهنگسازی در این حوزه می‌گوید: در زمینه فرهنگسازی باید جدی‌تر کار شود؛ صدا و سیما هیچ برنامه‌ای در این حوزه ندارد اگر فرهنگسازی صورت گرفته باشد تلویزیون با تمسخر معلولان، تئاتر کمدی نمی‌سازد و نوع حرف زدن یا راه رفتن فرد معلول سوژه خنده نمی‌شود.

دوباره

روند دو روز زمان معلم را می‌گیرد. مسیر این منطقه صعب‌العبور است و دره‌ها و پرتگاه‌های سختی دارد اما می‌دانیم که با همان معلمانی که در اینجا به شکل خرید خدماتی تدریس می‌کردند، قطع همکاری شده است و دیگر آنها را به کار نمی‌گیرند تا مشکلات ما حل شود.

در ادامه بابایی، مدیر منابع انسانی و امور اداری آموزش و پرورش استان لرستان درباره وضعیت معلمان خرید خدماتی که با آنها قطع همکاری شده است، توضیح می‌دهد: وضعیت هشت نفر از معلمان خرید خدماتی را به وزارت آموزش و پرورش اعلام کردیم اما هنوز از سوی وزارتخانه پاسخی به ما داده نشده است. روند آن در حال طی شدن است. این هشت نفر پنج سال کار کردند اما بعد به دلایلی، خودشان همکاری‌شان را قطع کردند و اکنون متقاضی بازگشت به کار هستند. با پیگیری‌های صورت گرفته، امسال یک معلمی به این بخش اعزام شده است یا خبری که طبق گفته بخش زلqi، هنوز روستاهای اطراف این بخش معلم ندارند و دانش‌آموزان به مدرسه نرفته‌اند.

طبق گفته ایوبذر پازیرا از شورای بخش زلqi، معلمی که به این منطقه می‌آید باید یک روز در یک روستا استراحت کند و روز بعد

عکس: ایرنا

معلم نداریم و معلم به اندازه کافی هست. بابایی در پاسخ به این سؤال که به هر حال نمی‌توان گفت چون مسیر صعب‌العبور است دانش‌آموزان بدون معلم بمانند، آیا نمی‌توان برای این معلمان انگیزه‌ای ایجاد کرد تا با وجود سختی مسیر، تشویق به همکاری شوند، می‌گوید: این موضوع ضعف ساماندهی نیروهای منطقه بوده که مدیرکل اکنون پیگیر رفع آن است. اما به طور کل پذیرفته نیست یک دانش‌آموز هم معلم نداشته باشد. ما در استان‌مان حتی برای یک نفر دانش‌آموز هم معلم تأمین کردیم.

با گذشت

بیش از

دو ماه از

سال، برخی

مدارس

بخش زلqi

هنوز معلم

ندارند و

دانش‌آموزان

این بخش به

کلاس درس

نرفته‌اند